Kulturutskottets betänkande 1987/88:19

om anslag till kyrkliga ändamål, m.m.

KrU
1987/88:19

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande

dels förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1987/88:100 bil. 15 (civildepartementet) under avsnittet E. Kyrkliga ändamål,

dels motioner med anknytning till den angivna delen av propositionen.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionerna. Vid betänkandet har fogats 3 reservationer.

TRETTONDE HUVUDTITELN

1. Domkapitlen och stiftsnämnderna m.m.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt E 1 (s. 93–96) och hemställer

1. att riksdagen till *Domkapitlen och stiftsnämnderna m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 15 456 000 kr.,
2. att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om ändring av kyrkofondens bidrag enligt vad som anförts i propositionen.

2. Vissa ersättningar till kyrkofonden

Regeringen har under punkt E 2 (s. 96–97) föreslagit riksdagen att till Vissa ersättningar till kyrkofonden för budgetåret 1988/89 anvisa ett anslag av 27 700 000 kr.

Motioner

1987/88:Kr502 av Alf Svensson (c) vari yrkas att riksdagen till E 2. Vissa ersättningar till kyrkofonden (bil. 15) för budgetåret 1988/89 anvisar ett med 60 milj. kr. förhöjt anslag i förhållande till regeringens förslag.

1987/88:Kr503 av Karl Boo m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att till ett nyinrättat anslag Bidrag till kyrkofonden för skatteutjämning m.m. anvisa 100 000 000 kr. att i huvudsak fördelas enligt grunderna i 1982 års beslut om skatteutjämning på det kyrkliga området.

För innevarande budgetår utgår ur anslaget dels ersättning till kyrkofonden med 5 050 737 kr. för prästerskapets till statsverket indragna tionde m.m., dels ersättning till fonden med 23 449 263 kr. för inkomstbortfall till följd av avskaffandet av den kommunala beskattningen av juridiska personer.

För nästa budgetår föreslås i propositionen att ersättning till kyrkofonden bör utgå med tillhopa 27 700 000 kr. Förslaget innebär en minskning med 800 000 kr. av kompensationen för slopandet av den kommunala företagsbeskattningen. Härigenom finansieras undantag från huvudalternativet för domkapitlen och stiftsnämnderna m.m. (E 1).

Som ersättning för det statliga skatteutjämningsbidraget utgick under två år statliga bidrag till kyrkofonden, nämligen 88 milj. kr. för år 1983 och 44 milj. kr. för år 1984. I 1984 års budgetproposition angavs att avsikten var att bidraget till kyrkofonden för indragna skatteutjämningsmedel skulle upphöra efter år 1984. Uttalandet föranledde inte någon kommentar från riksdagens sida.

Motionerna Kr502 (c) och Kr503 (c) syftar till att ånyo särskilda medel skall tillföras kyrkofonden som kan användas för inomkyrklig skatteutjämning. I motion Kr502 yrkas att anslaget skall bestämmas till ett belopp som med 60 milj. kr. överstiger det av regeringen föreslagna och i motion Kr503 att det skall anvisas 100 milj. kr. under ett särskilt anslag benämnt Bidrag till kyrkofonden för skatteutjämning m.m. och att medlen i huvudsak skall fördelas enligt grunderna i 1982 års beslut om skatteutjämning på det kyrkliga området.

Utskottet är inte berett att nu återinföra ett anslag som avser bidrag till kyrkofonden för inomkyrklig skatteutjämning eller att med samma syfte föreslå en uppräkning av förevarande anslag (E 2). Motionerna avstyrks därför.

Utskottet har inte heller i övrigt något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer

1. beträffande *bidrag till kyrkofonden för inomkyrklig skatteutjämning m.m.*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr502 i motsvarande del och motion 1987/88:Kr503,

2. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motion 1987/88:Kr502 i motsvarande del, till *Vissa ersättningar till kyrkofonden* för budgetåret 1988/89 anvisar ett anslag av 27 700 000 kr.

3. Bidrag till ekumenisk verksamhet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt E 3 (s. 97) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till ekumenisk verksamhet* för budgetåret 1988/89 anvisar ett anslag av 779 000 kr.

4. Bidrag till trossamfund

Regeringen har under punkt E 4 (s. 98–101) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen anförts om statsbidrag till de fria samfundens teologiska seminarier,

2. till *Bidrag till trossamfund* för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag av 53 380 000 kr.

Motioner

1987/88:Kr501 av Marianne Karlsson och Rune Backlund (c) vari yrkas att riksdagen beslutar höja anslaget till anskaffande av lokaler för trossamfund till 28 milj. kr.

1987/88:Kr504 av Per Arne Aglert m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att bidrag och bidragsnormer för Bidrag till anskaffande av lokaler till trossamfund, bil. 15 E 4:2, och Bidrag till allmänna samlingslokaler m.m., bil. 13 B 10, utformas likvärdigt, jämställt och rättvist i enlighet med vad som anförts i motionen.

1987/88:Kr505 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om statsbidragen till invandrares trossamfund.

Motiveringen återfinns i motion 1987/88:Sf534.

Utskottet

Anslaget motsvarar det tidigare anslaget Bidrag till trossamfund och del av anslaget Byggnadsbidrag på det kyrkliga området.

Regeringen föreslår under anslaget bl.a. att statsbidrag till anskaffande av lokaler för trossamfund för nästa budgetår skall utgå med 11 232 000 kr.

Regeringens förslag innebär en uppräkning av medelsanvisningen för ändamålet med 4%. Utskottet anser sig inte kunna förorda en högre uppräkning i detta hänseende och avstyrker därför motion Kr501 (c), vari föreslås en avsevärt högre uppräkning. Propositionen tillstyrks således i denna del.

Inte heller i övrigt har utskottet något att erinra mot regeringens förslag för nästa budgetår i fråga om anslaget.

I två motioner, Kr504 (fp) och Kr505 (fp), tas upp frågor rörande anslaget som har samband med pågående eller avslutat utredningsarbete.

Motionärerna bakom motion Kr504 vill att riksdagen skall begära att bidrag och bidragsnormer för Bidrag till anskaffande av lokaler för trossamfund och för Bidrag till allmänna samlingslokaler – vilket anslag finns under bostadshuvudtiteln – skall utformas likvärdigt, jämställt och rättvist enligt vad som anförs i motionen.

Den andra motionen, Kr505, syftar till att det under innevarande vår skall läggas fram ett regeringsförslag med anledning av rapporten (Ds C 1986:12) Stöd till invandrarnas trossamfund, vilken avgavs hösten 1986.

Utskottet vill erinra om att folkrörelseutredningen (C 1986:01) har i uppgift bl.a. att utarbeta förslag som syftar till att statens bidrag till

folkrörelserna både förenklas och samordnas på ett effektivare sätt (se närmare om utredningens uppdrag i här aktuellt avseende KrU 1986/87:3). Utskottet har inhämtat att utredningen under maj månad kommer att avge ett slutbetänkande med förslag till principer för den framtida statsbidragsgivningen till folkrörelserna. Utskottet anser att resultatet av utredningsarbetet och den fortsatta beredningen av detta inte bör föregripas. Motion Kr504 bör därför inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet har också inhämtat att regeringen avser att ta ställning till den ovan nämnda rapporten, vilken remissbehandlats, i samband med sitt ställningstagande till folkrörelseutredningens väntade förslag. Utskottet anser med hänsyn härtill att det inte är påkallat med någon riksdagens åtgärd med anledning av motion Kr505.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motion 1987/88:Kr501 till *Bidrag till trossamfund* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 53 380 000 kr.,

2. beträffande *anslagskonstruktionen för Bidrag till anskaffande av lokaler för trossamfund*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr504,

3. beträffande *regeringsförslag med anledning av rapport om stöd till invandrarnas trossamfund*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr505.

5. Bidrag till restaurering av äldre domkyrkor

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt E 5 (s. 101–102) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till restaurering av äldre domkyrkor* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 1 695 000 kr.

Stockholm den 7 april 1988

På kulturutskottets vägnar

Ing-Marie Hansson

Närvarande: Ing-Marie Hansson (s), Catarina Rönnung (s), Jan-Erik Wikström (fp), Berit Oscarsson (s), Lars Ahlmark (m), Anders Nilsson (s), Sylvia Pettersson (s), Margareta Mörck (fp), Gunnel Liljegren (m), Erkki Tammenoksa (s), Kerstin Göthberg (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Mats O Karlsson (s), Håkan Stjernlöf (m) och Stina Gustavsson (c).

1. Bidrag till kyrkofonden för inomkyrklig skatteutjämning m.m. (punkt 2, mom. 1)

Kerstin Göthberg och Stina Gustavsson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Utskottet är" och slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Enligt riksdagens beslut skulle, då de statliga skatteutjämningsbidragen till de kyrkliga kommunerna upphörde fr.o.m. år 1983, ersättning utgå till kyrkofonden. Fullt bidrag utgick också från början, nämligen med 88 milj. kr. för år 1983. Påföljande år utgick 44 milj. kr. Därefter har bidrag inte utgått.

Som framgår av motion Kr503 har kyrkofonden drabbats även av andra mycket kännbara neddragningar än den som inträffat genom avvecklingen av det nämnda bidraget till fonden. Den av riksdagen tidigare beslutade kompensationen för slopad företagsbeskattning har sänkts för innevarande budgetår, och en ytterligare sänkning föreslås för nästa budgetår. Statsmakternas njugga inställning till de kyrkliga församlingarna hotar nu allvarligt styrkan i det solidariska fördelningssystem som eftersträvas. Situationen för framför allt de små församlingarna är mycket oroande. Hanteringen av dessa frågor visar också, som motionärerna anför, på en betydande okänslighet i regeringens skötsel av kyrkliga frågor genom att ett fördelningssystem raseras innan det ens har fått börja verka fullt ut.

Utskottet anser mot bakgrund av det anförda att ett anslag som avser bidrag till kyrkofonden för inomkyrklig skatteutjämning m.m. bör återinföras. Motion Kr503 (s) tillstyrks därför. Ställningstagandet innebär att syftet med motion Kr502 tillgodoses fullt ut.

Utskottet har – med hänsyn till utskottets ställningstagande i det föregående till frågan om återinförandet av ett bidrag till kyrkofonden för inomkyrklig skatteutjämning – inte något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning till kyrkofonden för de ändamål som anges i propositionen.

dels att moment 1 i utskottets hemställan i punkt 2 bort ha följande lydelse:

> 1. beträffande *bidrag till kyrkofonden för inomkyrklig skatteutjämning m.m.*
> att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Kr503 och med anledning av 1987/88:Kr502 i motsvarande del under ett nytt anslag under trettonde huvudtiteln till *Bidrag till kyrkofonden för inomkyrklig skatteutjämning m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett anslag av 100 000 000 kr.,

2. Anslagskonstruktionen för Bidrag till anskaffande av lokaler för trossamfund (punkt 4, mom. 2)

Jan-Erik Wikström (fp), Margareta Mörck (fp), Kerstin Göthberg (c) och Stina Gustavsson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Utskottet vill" och på s. 4 slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Kulturutskottet har, då det gäller stödet till trossamfunden för anskaffande av lokaler tidigare hänvisat till folkrörelseutredningens arbete. Utredningen har emellertid i de betänkanden som utredningen hitintills avgivit visat föga insikt om trossamfundens verksamhet och förhållanden. Utskottet anser därför att man inte kan räkna med att utredningen kommer att lägga fram några förslag som leder till en väsentlig förbättring av det här aktuella stödet.

Utskottet anser att det finns vägande skäl som talar för att bidrag och bidragsnormer för Bidrag till anskaffande av lokaler för trossamfund skall utformas enligt samma principer som anslaget Bidrag till allmänna samlingslokaler på bostadshuvudtiteln. Reglerna för bidrag från sistnämnda anslag är, som utvecklas i motion Kr504, i olika avseenden betydligt generösare än reglerna för bidrag till trossamfundens lokaler.

Utskottet anser att riksdagen med anledning av motion Kr504 som sin mening bör ge regeringen till känna vad utskottet anfört.

dels att moment 2 i utskottets hemställan i punkt 4 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *anslagskonstruktionen för Bidrag till anskaffande av lokaler för trossamfund*
att riksdagen med anledning av motion 1987/88:Kr504 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Regeringsförslag med anledning av rapport om stöd till invandrarnas trossamfund (punkt 4, mom. 3)

Jan-Erik Wikström (fp), Lars Ahlmark (m), Margareta Mörck (fp), Gunnel Liljegren (m), Kerstin Göthberg (c), Håkan Stjernlöf (m) och Stina Gustavsson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Utskottet har" och slutar med "motion Kr505" bort ha följande lydelse:

Som redovisats i det föregående avgav en särskild arbetsgrupp redan hösten 1986 en rapport om stöd till invandrarnas trossamfund.

Utskottet anser det anmärkningsvärt att regeringen ännu inte lagt fram något förslag för riksdagen med anledning av förslagen i rapporten. Det är enligt utskottets mening nödvändigt att regeringen snarast förelägger riksdagen förslag som innebär förbättringar för invandrarnas trossamfund.

Vad utskottet sålunda anfört med anledning av motion Kr505 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 3 i utskottets hemställan i punkt 4 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *regeringsförslag med anledning av rapport om stöd till invandrarnas trossamfund*
att riksdagen med anledning av motion 1987/88:Kr505 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.